

Sykehuset Østfold HF

Redegjørelse for samfunnsansvar 01.07.2022 - 30.06.2023

Spesialisthelsetjenestens rammeverk for samfunnsansvar / Åpenhetsloven

Spesialisthelsetjenesten har vedtatt et felles rammeverk for samfunnsansvar. Rammeverket klargjør hvilke rammer/føringer som gjelder for området og hvordan spesialisthelsetjenesten arbeider med samfunnsansvaret. Rammeverket gir blant annet en oversikt over lovkrav i regnskapsloven, likestillings- og diskrimineringsloven og Åpenhetsloven som helseforetakene skal rapportere på i redegjørelse for samfunnsansvar.

Redegjørelsen beskriver de mest sentrale aktivitetene innen samfunnsansvar, vesentlige risikoområder som er avdekket og tiltak som er iverksatt eller planlagt iverksatt (aktsomhetsvurderinger). Redegjørelsen skal signeres av Sykehuset Østfolds styre og administrerende direktør.

Organisering - Sykehuset Østfold

Sykehuset Østfold er områdesykehus for Østfold og Vestby kommune og skal sikre befolkningen et fullt ut dekkende spesialisttilbud med diagnostikk, behandling og rehabilitering i god samhandling med fastleger, kommunchelsetjenesten og andre helseforetak. Sykehuset har fire primære ansvarsområder: Pasientbehandling, forskning, utdanning av helsepersonell og opplæring.

Somatisk behandling har en struktur med et akuttisykehus på Kalnes og et elektivt sykehus i Moss. Psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling vektlegger også distriktbaserte tjenestetilbud spredt rundt i fylket. Ambulansetjenesten er etablert i alle opptaksområdets fem regioner.

For å ivareta samfunnsansvarsområdet, har sykehuset etablert et koordinerende utvalg med medlemmer fra ulike avdelinger. Utvalgets mandat er blant annet å koordinere arbeidet med utarbeidelse og oppdatering av aktsomhetsvurderinger, redegjørelse for samfunnsansvar og følge opp tiltak.

I tillegg er sykehuset representert i mange relevante regionale fora i Helse Sør-Øst.

Aktsomhetsvurderinger for samfunnsansvar

For å kartlegge om sykehusets virksomhet har eller kan få negative konsekvenser for mennesker, samfunn eller miljø, gjennomføres det risikobaserte aktsomhetsvurderinger. De ulike temaene vektas og det identifiseres tiltak som inkluderes i en handlingsplan. Tiltakene følges opp og effekten evalueres i etterkant. Det ble totalt avdekket 5 vesentlige risikoområder med tilhørende tiltak.

Ved gjennomføring av aktsomhetsvurderinger for samfunnsansvar, skal systematikken i OECDs retningslinjer følges. Sykehuset Østfold tar utgangspunkt i OECDs verktøy, Ansvarlighetskompasset, for å kartlegge risikoområder innen områdene:

- Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (sosiale forhold)
- Medarbeidere og mangfold (sosiale forhold)
- Miljø og klima (miljøforhold)
- Naturmangfold og økosystemer (miljøforhold)
- Skatt og forebygging av økonomisk kriminalitet (økonomiske forhold)

Samfunnsansvar i leverandørkjeder

Sykehusinnkjøp HF

Sykehusinnkjøp gjennomfører alle anbudsprosesser på vegne av Sykehuset Østfold.

Sykehusinnkjøp er helseforetakene og de regionale helseforetakenes innkjøpssentral i henhold til regelverket for offentlige anskaffelser. Sykehusinnkjøp utfører aktsomhetsvurderinger på anskaffelser for å forebygge risiko for brudd og håndtere faktiske brudd på menneskerettigheter i leveransekjeden i samsvar med OECDs retningslinjer og i tråd med åpenhetsloven. Les mer om informasjon om aktsomhetsvurderinger og årlig redegjørelse for Sykehusinnkjøp her

[Samfunnsansvar - Sykehusinnkjøp HF \(sykehusinnkjop.no\)](https://sykehusinnkjop.no)

Det er etablert kommunikasjonslinjer mellom Sykehusinnkjøp og Sykehuset Østfold i henhold til inngått samarbeidsavtale. Sykehuset Østfolds ansvar er å følge opp i samsvar med inngått samarbeidsavtale.

Dersom helseforetaket har mistanke om brudd på menneskerettigheter innen et område Sykehusinnkjøp har inngått avtale, skal mistanken varsles via e-post til

avtaleforvaltningsorost@sykehusinnkjop.no

Sykehusbygg HF

Sykehusbygg utfører tjenester knyttet til utvikling, planlegging og gjennomføring av byggeprosjekter, og leverer tjenester innen eiendom som gir felles gevinster for spesialisthelsetjenesten. En vesentlig del av virksomheten består av anskaffelse av entreprenører og leverandører i byggeprosjekt på vegne av helseforetakene. For anskaffelse av leverandører (byggevarer mm) i regi av kontraktsparter til byggherre påser Sykehusbygg ved prosjektet at kontraktspart ivaretar kravet til aktsomhetsvurderinger. For innkjøp som foretas av prosjektet selv gjennomfører Sykehusbygg, eller samarbeidende helseforetak (eksempelvis Sykehusinnkjøp) aktsomhetsvurderinger for prosjektets anskaffelser.

Sykehusbygg behandler forespørsler om informasjon om aktsomhetsvurderinger for anskaffelser gjort i pågående byggeprosjekt.

Sykehusbygg inngår en oppdragsavtale med Sykehuset Østfold, hvor samfunnsansvar inngår. Sykehusbygg gjennomfører aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs retningslinjer. Les mer om arbeid med samfunnsansvar og åpenhetsloven på sykehusbygg.no.

Dersom helseforetaket har mistanke om brudd på menneskerettigheter i oppdrag gitt til Sykehusbygg, skal mistanken varsles via e-post til post@sykehusbygg.no

Sykehuspartner HF

Sykehuspartner leverer tjenester innen IKT, prosjekt, logistikk og HR til alle sykehusene i Helse Sør-Øst. Sykehuspartner eies av Helse Sør-Øst RHF. Sykehuspartner har signert samarbeidsavtale med Sykehusinnkjøp som er involvert i Sykehuspartners anskaffelser. Alle anskaffelser utføres til anskaffelsesregelverket for offentlige anskaffelser. Det signeres avtaler med leverandører og det enkelte helseforetak (service level agreement). For regionale løsninger signerer Sykehuspartner avtaler med leverandører på vegne av helseforetakene.

Sykehuspartner gjennomfører aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs retningslinjer. Les mer om arbeid med samfunnsansvar og åpenhetsloven på sykehuspartner.no.

Innkjøpsavdelingen i Sykehuset Østfold

Sykehuset Østfold har ansvar for å kvalitetssikre at Sykehusinnkjøp, Sykehusbygg og Sykehuspartner følger opp at samfunnsansvar blir ivaretatt i anskaffelser og avtaleoppfølging.

Leverandør bør rapportere årlig at disse krav blir etterfulgt. Alle leverandører må sørge for en godt kjent varslingskanal for kritikkverdige forhold som ivaretar varslerens konfidensialitet eller anonymitet.

Overordnede forhold
Helseforetakets redegjørelse Helseforetakene i Helse Sør-Øst har felles etiske retningslinjer som er godt kjent og innarbeidet i rammeverk for virksomhetsstyring. I tillegg legger Spesialisthelsetjenestens rammeverk for samfunnsansvar og Åpenhetsloven føringer for sykehusets arbeid med samfunnsansvar. Det vil imidlertid ta noe tid å gjøre kjent internt hvordan sykehuset arbeider med samfunnsansvar. Det skal gjennomføres aktsomhetsvurderinger årlig, eller oftere ved vesentlige endringer. Sykehuset har rutiner for involvering av interessenter ved gjennomføring av risikoanalyser og aktsomhetsvurderinger. I prosjekter ivaretas involvering gjennom malverk for prosjektprosesser. Sykehusinnkjøp er ansvarlig for å gjennomføre alle anskaffelser for SØ og har gjennom dette et ansvar i å gjennomføre aktsomhetsvurderinger i tråd med OECD retningslinjer. Sykehusinnkjøp skal ha effektive og standardiserte prosesser og rutiner for å kartlegge, forebygge og begrense negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø i alle anskaffelser og avtaler. I dette ligger også å følge opp med konkrete tiltak ved brudd og at skade gjenopprettes. Vesentlige risikoområder 1. I tillegg til Åpenhetsloven, har helseforetakene fått styrende dokumenter med føringer for hvordan det skal arbeides med samfunnsansvar. Det vil imidlertid ta noe tid å gjøre kjent internt hvordan sykehuset arbeider med dette. Tiltak 1. Informere internt om hvordan sykehuset arbeider med samfunnsansvar.

Sosiale forhold
Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold
Lover og sentrale føringer Bekjempelse av arbeidslivskriminalitet (akrim) og sosial dumping er en viktig del av spesialisthelsetjenestens oppdrag for ivaretagelse av samfunnsansvaret. Spesialisthelsetjenesten skal bidra til ivaretagelse av menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, i leverandørkjeden globalt og i alle aktiviteter lokalt. - Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (åpenhetsloven) § 4. Plikt til å utføre aktsomhetsvurderinger: Loven pålegger en informasjonsplikt og en plikt til å gjennomføre aktsomhetsvurderinger som skal være tilgjengelig i en offentlig rapport. § 5. Plikt til å redegjøre for aktsomhetsvurderinger
Helseforetakets redegjørelse Sykehusinnkjøp er ansvarlig for å gjennomføre alle anskaffelser for Sykehuset Østfold og har gjennom dette et ansvar i å gjennomføre aktsomhetsvurderinger i tråd med OECD retningslinjer. Sykehusinnkjøp skal ha effektive og standardiserte prosesser og rutiner for å kartlegge, forebygge og begrense negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø i alle anskaffelser og avtaler. I dette ligger også å følge opp med konkrete tiltak ved brudd og at skade gjenopprettes. Sykehuset Østfolds menneskerettighetspolicy er beskrevet i Spesialisthelsetjenesten rammeverk for samfunnsansvar. Retningslinjer er informert om på Helse Sør-Øst sine nettsider. Samfunnsansvaret er også informert om på Sykehusinnkjøps nettsider. Alle leverandører skal være kjent med Sykehuset Østfolds menneskerettighetspolicy gjennom krav som Sykehusinnkjøp setter i forbindelse med anskaffelsen, herunder gjeldende avtalebetingelser. Sykehusinnkjøps rapport om samfunnsansvar inkludert menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold viser hvordan dette er håndtert. Sykehuset Østfold har gode interne varslingskanaler i tilfelle det skulle oppstå situasjoner internt. Vesentlige risikoområder 1. Det er ikke etablert gode nok varslingskanaler fra leverandør til Sykehuset Østfold eller til Sykehusinnkjøp om eventuelle brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i leverandørkjeder. Tiltak 1. Det må etableres gode og anonyme varslingskanaler for medarbeidere i leverandørkjeder.

Medarbeidere og mangfold

Lover og sentrale føringer

Spesialisthelsetjenesten skal arbeide systematisk med å fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk og kombinasjon av disse grunnlagene, i alle arbeidsprosesser.

- Likestillings- og diskrimineringsloven
§ 26. Arbeidsgivere i offentlige virksomheter, og private virksomheter med flere enn 50 ansatte skal:
-jobbe med likestilling og diskriminering gjennom en lovbestemt metode, herunder annethvert år kartlegge lønn og ufrivillig deltid (aktivitetsplikt).
-redegjøre for likestilling i årsberetning/-rapport (redegjørelsesplikt).

Helseforetakets redegjørelse

Sykehusinnkjøp er ansvarlig for å gjennomføre alle anskaffelser for Sykehuset Østfold og har gjennom dette et ansvar i å gjennomføre aktsomhetsvurderinger i tråd med OECD retningslinjer. Sykehusinnkjøp skal ha effektive og standardiserte prosesser og rutiner for å kartlegge, forebygge og begrense negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø i alle anskaffelser og avtaler. I dette ligger også å følge opp med konkrete tiltak ved brudd og at skade gjenoprettes. Det å forhindre barnearbeid og tvangsarbeid i leverandørkjeder er en del av samfunnsansvaret.

Som et ledd i arbeidet med å systematisk hindre trakassering og fremme likestilling og mangfold, har Sykehuset Østfold opprettet et eget Likestillings- og inkluderingsutvalg som har en handlingsplan som strekker seg over 3 år. Utvalget har prioritert tre områder: mangfold og inkludering, uønsket seksuell oppmerksomhet og seksuell trakassering, samt kjønnsbalanse. Utvalget rapporterer til sykehusledermøtet samt til styret.

Det er ikke identifisert vesentlige risikoområder.

Miljøforhold
Miljø og klima
Lover og sentrale føringer Helseforetakene er ansvarlig for at det arbeides systematisk med miljøledelse i henhold til systematikken i ISO 14001 (standard for miljøledelsessystem). De vurderer selv om det er hensiktsmessig å gjennomføre tredjepartsrevisjon av miljøledelsessystemet med eksternt revisjonsselskap. - Regnskapsloven § 3-3 Foretak som er omfattet av loven utarbeide en redegjørelse om samfunnsansvar som minst omhandler miljø, sosiale forhold, arbeidsmiljø, likestilling og ikke-diskriminering, overholdelse av menneskerettigheter og bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser. - Felles klima og miljømål for spesialisthelsetjenesten.
Helseforetakets redegjørelse Sykehuset Østfold har system for miljøledelse etter ISO 14001 og har valgt å ikke opprettholde sertifiseringen etter ISO 14001. I tillegg følger sykehuset kravene i Spesialisthelsetjenestens rammeverk for samfunnsansvar. Dette innebærer blant annet system for kartlegging og identifisering av risiko, utarbeidelse av miljømål og gjennomføring av korrigerende tiltak. I tillegg gjelder felles klima- og miljømål for Spesialisthelsetjenesten. Måloppnåelse vurderes jevnlig. Sykehuset mangler derimot en overordnet handlingsplan med miljøtiltak for å nå egne og spesialisthelsetjenestens klima- og miljømål. Direkte utslipp fra sykehuset (scope 1 og 2) rapporteres årlig i spesialisthelsetjenestens klimaregnskap. Klimaregnskapet presenteres i Spesialisthelsetjenestens rapport for samfunnsansvar, for sykehusets ledelse og i styret. En felles løsning for kartlegging av bl.a. utslipp fra kjøp av varer og tjenester (scope 3) utarbeides nå for spesialisthelsetjenesten. Sykehuset har beredskap for å forebygge og håndtere alvorlige helse- og miljøskader eller -ulykker som skyldes virksomheten og har rutiner for å melde slike hendelser til myndighetene. Sykehusets bygninger og infrastruktur kan bli rammet av naturhendelser. Sykehuset har gode rutiner for intern kontroller for å avdekke og forebygge eventuell risiko, og ROS-analyser gjennomføres for svikt i kritisk infrastruktur basert på sannsynlige hendelser. Det finnes rutiner for tilstandsvurdering av bygninger og infrastruktur. Verktøyet Multimap benyttes til dette, men klimatiske forhold er ikke inkludert i grunnlagsdata for kartlegging av eiendommers risiko og sårbarhet. Naturhendelsers påvirkning på nye bygninger og infrastruktur ivaretas gjennom Standard for klima og miljø i sykehusbygg og malverk for prosjektprosess. Sykehusinnkjøp er ansvarlig for å gjennomføre alle anskaffelser for SØ og har gjennom dette et ansvar i å gjennomføre aktsomhetsvurderinger i tråd med OECD retningslinjer. Sykehusinnkjøp skal ha effektive og standardiserte prosesser og rutiner for å kartlegge, forebygge og begrense negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø i alle anskaffelser

og avtaler. I dette ligger også å følge opp med konkrete tiltak ved brudd og at skade gjenopprettes. Sykehusinnkjøp rapporterer årlig på hvordan det jobbes med samfunnsansvar.

Vesentlige risikoområder

1. Sykehuset arbeider kontinuerlig for å redusere miljøbelastningen fra virksomheten, men mangler overordnet handlingsplan for å sikre måloppnåelse. Omfang av tiltak og kostnader må tydeliggjøres for å kunne prioritere miljøtiltak for fremtiden.
2. Det finnes rutiner for tilstandsvurdering av bygninger og infrastruktur. Verktøyet Multimap benyttes til dette, men klimatiske forhold er ikke inkludert i grunnlagsdata for kartlegging av eiendommers risiko og sårbarhet.

Tiltak

1. Utarbeide overordnet handlingsplan med klima- og miljø tiltak. Omfang av tiltak og kostnader må tydeliggjøres.
2. Ved bruk av Multimap, skal det vurderes om klimatiske forhold skal inkluderes i grunnlagsdata for kartlegging av eiendommers risiko og sårbarhet.

Naturmangfold og økosystemer

Lover og sentrale føringer

Spesialisthelsetjenesten har jobbet med naturmangfold i forbindelse med lokalisering av nye sykehusbygg. Et hovedmål er at det ikke skal velges lokalisering for nye sykehus som er ugunstig for klima- og miljø (klimafotavtrykk, ekstremvær og lokalmiljø). Tomt til byggeprosjekt skal sikre artsmangfold og skape gode uterom for lokalmiljøet. Lokalisering av bygg, naturbasert avrenning og tiltak på tomt og bygg er viktig og en miljøvennlig byggeprosess skal redusere luftforurensning lokalt og forhindre akutte utslipp til jord eller vann.

- Regnskapsloven
§ 3-3 c: foretak som er omfattet av loven utarbeide en redegjørelse om samfunnsansvar som minst omhandler miljø, sosiale forhold, arbeidsmiljø, likestilling og ikke-diskriminering, overholdelse av menneskerettigheter og bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser.
- Standard for klima og miljø i byggeprosjekter (Sykehusbygg)

Helseforetakets redegjørelse

Standard for klima og miljø i sykehusprosjekter er styrende for alle større sykehusprosjekter. Standarden stiller konkrete krav til hvordan helseforetakene (byggherre), prosjektledelse, arkitekter, rådgivere og entreprenører skal følge opp klima og miljø i det enkelte sykehusprosjekt. Naturmangfold skal ivaretas.

Spesialisthelsetjenesten har felles mål om å fase ut helse- og miljøskadelige stoffer, og sykehusinnkjøp har utarbeidet en utfasingsliste. Kjemikaliene i sykehusets stoffregister er farenmerket og inndelt i 4 kriteriegrupper. For gruppene 1, 2 og 3 skal det gjennomføres årlig substitusjonsvurdering.

Det er ikke identifisert vesentlige risikoområder.

Økonomiske forhold
Skatt og forebygging av økonomisk kriminalitet
Lover og sentrale føringer Som statlige selskaper må helseforetakene ha retningslinjer, systemer og tiltak for å hindre korrupsjon, og for å håndtere mulige lovbrudd eller tvilstilfeller som måtte avdekkes på dette feltet. En virksomhetskultur basert på gjensidig respekt og åpen kommunikasjon skaper færre mislighetsmuligheter. Arbeidsmiljø hvor noen føler urettferdighet og urimelig press kan lede til motivasjon for misligheter. Korrupsjon skjer oftest som skjulte handlinger. En kultur som fremmer varsling uten sanksjoner for varsler er en forutsetning for å avdekke slike handlinger. - Regnskapsloven § 3-3 c: foretak som er omfattet av loven skal utarbeide en redegjørelse om samfunnsansvar som minst omhandler miljø, sosiale forhold, arbeidsmiljø, likestilling og ikke-diskriminering, overholdelse av menneskerettigheter og bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser. - Eierskapsmeldingen Selskapet arbeider systematisk for å forebygge økonomisk kriminalitet som korrupsjon og hvitvasking i egen virksomhet og i leverandørkjeden
Helseforetakets redegjørelse I tråd med eierskapsmeldingen og rammeplan for samfunnsansvar har Sykehuset Østfold retningslinjer, systemer og tiltak for å hindre korrupsjon, og for å håndtere mulige lovbrudd eller tvilstilfeller som måtte avdekkes på dette feltet. Etiske retningslinjer for innkjøp og leverandørkontakt er en del av basisopplæringen for alle ansatte. I tillegg har Sykehuset Østfold utarbeidet handlingsregler for å unngå korrupsjon og annen utilbørlig atferd i sykehuset som alle ansatte må signere på hvert andre år. Det vil bli etablert en årlig kartlegging av risiko for at ansatte skal bli involvert i korrupsjon, smøring og bestikkelser og iverksette målrettede tiltak basert på denne informasjonen. Sykehuset Østfold har etablert kontrolltiltak for å avdekke potensielle forsøk på svindel i forbindelse med økonomisk kriminalitet. I dette ligger også rutiner for fakturakontroll der flere personer må godkjenne en utbetaling. Sykehuset Østfold er ikke skattepliktig subjekt, men det betales skattetrekk og andre offentlige avgifter til rett tid, noe som følges opp av eksterne revisorer. Vesentlige risikoområder 1. Sykehuset har ikke satt kartlegging av ansattes risiko for å bli involvert i korrupsjon, smøring og bestikkelser i system. Tiltak 1. Det må etableres en årlig kartlegging av risiko for at ansatte skal bli involvert i korrupsjon, smøring og bestikkelser og iverksettes målrettede tiltak basert på denne informasjonen.

Sarpsborg, 12. juni 2023

.....

Torbjørn Almlid
styrets leder

.....

Petter Brelin
styrets nestleder

.....

Carl-Morten Gjeldnes

.....

Gro Jære

.....

Gro Seim

.....

Børge Tvedt

.....

Wenche Charlotte Hansen

.....

Rene Utgaard

.....

Britt Fritzman

.....

Øyvind Moksness

.....

Tone Lie Nilsen

.....

Hege Gjessing

adm. direktør

Dokumentet er elektronisk signert